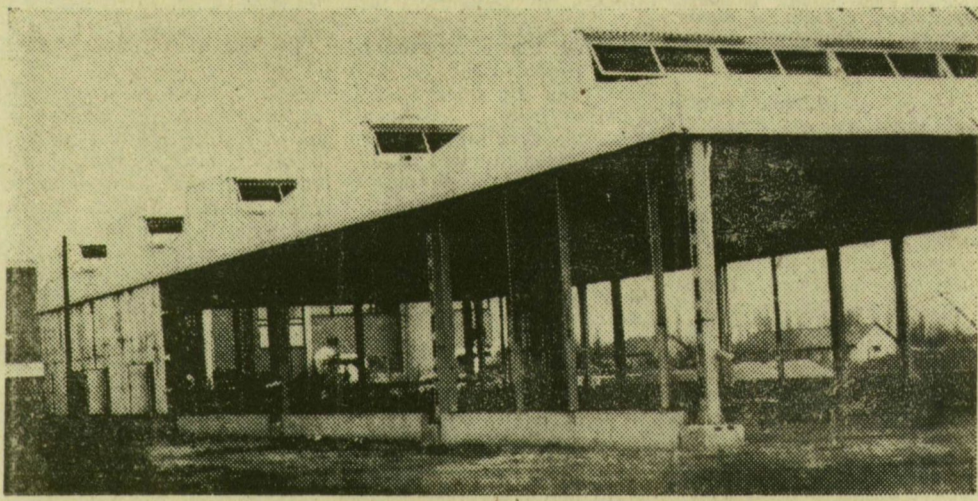

A nyugati iparövezetben:

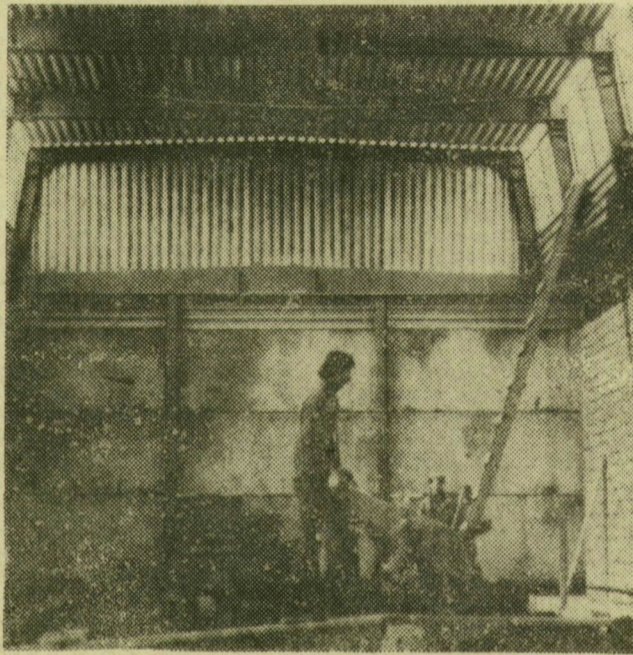
Új járműtelep épül

A BSZV telepen már áll a könnyűszerkezetekből készült nagycsarnok

Szeged nyugati iparövezetében — a Fonógyári út mellett — egyre kevesebb hely marad a földművelésre. A Szegedi Fémipari Vállalat és a Patyolat után új üzemek települnek ide.

A leglátványosabb készülődésbe a Belkereskedelmi Szállítási Vállalat fogott: mintegy 48 millió forintos beruházással a Patyolat szomszédságában megkezdte új komplex telephely kialakítását. A Csongrád megyei Tervező Vállalat tervei alapján a Fémipari Vállalat és a Csongrád megyei Építő Vállalat közreműködésével nagycsarnok, irodaház, valamint szociális létesítmény készül. A munka megkezdődött, a Fémipari Vállalat szakemberei már összeállították az alumínium könnyűszerkezetes csarnokot. A tervek szerint a komplex telepet 1973 végére adják át, rendeltetésének. Ezzel kapcsolatban a BSZV szegedi kirendeltségén érdekes tervekről is beszámoltak: a vállalat tovább bővíti gépjárműparkját. A jelenlegi 55 gép- és 23 pótkocsi mellé újakat vásárolnak. Tovább bővítik a lakossági szolgáltató tevékenységet, így a boyszolgálatot. Mivel a komplex telepen jól felszerelt műhelyt is berendeznek — ennek lehetősé-

Acs S. Sándor felvételei

Készülnek a gépalapok az új kovácsműhelyben

geit kihasználva a lakosság részére is végeznek majd gépkocsijavítást. A másik fonógyári építkezésen a Szegedi Képző- és Szakmunka- és Művelődési Központ építő brigádja dolgozik. Munkája nyomán már tető alá került a gyár új kovácsműhelye, ahol a közeljövőben elhelyezik a zajos kovács- és présgépeket. A munka itt is jól halad, a brigád jelenleg már a gépek alapjait készíti.

Műszaki együttműködés

Az Építésügyi és Városfejlesztési Minisztérium megvizsgálta a nemzetközi építésügyi műszaki-tudományos együttműködés keretében kötött két- és sokoldalú ágazati, vállalati és intézeti megállapodásokat, munkaterveket. Megállapították: mintegy ezer témában folytatnak együttműködést más országokkal, nemzetközi szervezetekkel, kutatási intézetekkel és nagyvállalatokkal. Különösen széles körű a kapcsolat a KGST-országokkal.

Szovjet lapok főszerkesztői hazánkban

A Külügyminisztérium sajtófőosztályának meghívására március 1—10. között szovjet lapok főszerkesztőinek négytagú csoportja tartózkodott hazánkban, Izak Bagajevnek, a Szocialisták Kazahsztán főszerkesztőjének vezetésével. A szovjet vendégek a magyar gazdasági és kulturális élet aktuális kérdéseivel ismerkedtek. A küldöttség tagjait fogadta dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter, dr. Papp Lajos államtitkár, a Minisztertanács Tanácsa Hivatalának elnöke, Roska István külügyminiszter-helyettes és Pálos Tamás, az MSZMP KB agit. prop. osztályának helyettes vezetője.

Mi okozta a rendkívüli telet?

Meteorológiai furcsaságok és rekordok

Egy héttel a meteorológiai tavasz kezdete után az Országos Meteorológiai Szolgálatnál elkészült a gyorsmérleg a térről, amely ugyancsak bővelkedett furcsaságokban. A tél már bemutatkozásakor rekordot döntött. December kezdetétől fogva olyan magas légnyomás nehezített a Kárpát-medencére, amilyen a feljegyzések szerint csak 116 esztendővel ezelőtt, 1856-ban volt. Az év utolsó hónapja a továbbiakban sem fukarkodott meteorológiai különlegességekkel. December 21-én ragyogó, verőfényes idő köszöntött hazánkra, plusz 14 fokot mutatott a hőmérő. Az évszázad legmelegebb karácsonyát is az idén ünnepeztük.

A hőmérséklet napi középértéke decemberben plusz 4,4 fok volt, januárban leszállt ugyan a szokásos 0,1 fokra, ám februárban újabb melegrekord született: a középhőmérséklet plusz 4,3 fok volt. Végeredményben idei telünk csaknem 3 teljes fokkal volt melegebb a százéves átlagnál. A hőmérsékleti adatokat tekintve tehát összességében a hideg évszak, hazánkban csak január 11 és február 5 között volt igazán téli az időjárás.

Telünk másik jellemzője a hőmentesség volt. A meteorológusok emlékeznek hőmentes telekre, arra azonban, hogy az ősz hófergeteg-

gel búcsúzik, a tél pedig szűkmarkúan bánik a hóval — a meteorológiai szolgálat történetében csak ezen a télen volt példa. Szokatlanul nagy az év csapadékadottsága: 1971. áprilisa óta a 100 éves átlaghoz képest 200 milliméter. A talaj víztartólagos minimális, és hó hiányában az Alpokban meginduló olvadásra sem lehet számítani.

Am nemcsak a Kárpát-medencében, hanem Európa más részeiben sem fukarkodott meteorológiai rendellenességekkel a tél. Decemberben Európában mindössze a Szovjetunió déli részén és Törökországban volt hideg, januárban csak Magyarországon, végül februárban egész Európát elárasztotta a tavaszi, meleg idő. A legmelegebb városok — érdekes módon — Lengyelországban, Moszkva és Varsó voltak. A tél azonban nem adta fel összes hadállását: az Egyesült Államokban és Kanadában rendkívüli hidegrekorddal és hófúvásokkal „köszöri ki a csorbát”.

Végül is mi okozta a rendkívüli telet? A meteorológusok véleménye szerint feltehetően sajátos naptevékenység. A közhiedelemmel ellentétben a légkör erős szennyződése és a nukleáris robbantások — bár sok tekintetben helyrehozhatatlan károkat okoznak —, a légkör szinte felmeríthetetlen tömegében és mozgásaiban nem okozhattak változást.

Meddig bírjuk még?

Sokáig tart elszívni egy cigarettát? Talán három percig. A nekikészüléssel, a ceremóniával együtt néha ötig is. A szegedi gyárak udvarán, folyosóján minden órában látni buzgón dohányzó embereket, akik napjában — ha lehet — akár tízszer is ezt csinálják. Egy kis lazítás nem árt — mondják, s otthagynak a satupadot, a varrógépet, félrehúzódnak trécselni, hancúrozni. S az irodában vajon szorosabb a fegyelem? Ugyan! Ez a kis szósi nyilvántartó a körmet harapdálja, a másik csiklandós viccet mesél, a harmadik kislány meg olyan kacéran ásitózik a hivatal ajtajában, mint a clochemerle-i Judith Tournignon saját boltjuk küszöbén.

Ki szól rájuk, hogy ejnye, ejnye? Alig akad valaki. Még csak az hiányzik! Az érzékeny csellengők mélyesen felháborodnának, hogy kinek mi köze hozzá. Az ilyenek bizony gyakran támadnak rá saját munkatársukra is, ha az belátásra inti őket: „Mi az, már a szocializmusban is hajcsárkodunk?” Úgy rááll némelyik ember szája a demagógiára, hogy a szerényebbek néha elszégyellik magukat, amiért szólni merészeltek. S ahol a fegyelmetlenség szónokai képesek híveket toborozni maguk köré, ott előbb-utóbb visszavonul minden okos kezdeményezés, elnémul a csendes szavú jószándék és lelkiismeret. De valjuk be azt is, gyakran a körülmények miatt van így. A szerveztlenség teremt ilyen helyzeteket. Az emberek rendszerint természetesen veszik, hogy a munkájukat el kell végezni, mielőtt azonban lehetőség adódik egy kis kikapcsolódásra, többen mindjárt kihasználják.

Nem tudnám megmondani, Szegeden a 30 ezernyi foglalkoztatott közül hányan tekintik valamiféle szerzett jognak például a munkaidő alatti totózást vagy meccsértékelést, de bizonyosan sok ezren viselkednek így. A napszámban dohányzókkal együtt lehetnek vagy húszezren? Vegyük csak nagyvonalúan a felét. Tíz-ezer munkaviszonyban levő ember úgy elácsolag naponta 6—8 ezer órát, hogy észre se vesszük, vagyis szinte hebehurgyan fűrészeljük magunk alatt a fát. Ha az egyszerűség és a számítás kedvéért ruhagyári munkásoknak tekintenénk mind az ilyeneket, akkor Szegeden éventént mintegy 400 ezer férfióltónnyal varrának meg kevesebbet a lehetséges mennyiségnél. További számítás nélkül is könnyen belátható: ekkora lezser-ség tönkretenne egy kisebb fajta tökéssé-állapot, csak a mi szocialista vállalataink némelyike tesz úgy, mintha ez szóra se érdemes probléma lenne. De meddig bírjuk még? Ismerjük, nagyon jól ismerjük már a megoldás kulcsát, tudjuk, hogy a rengeteg veszteségidő megszüntetése végett magasabb színvonalú munkaszervezésre is szükség lenne, mégis alig észlelünk változást. Nem értünk hozzá? Akkor, ne szégyelljük, menjünk el például északi szomszédainkhoz, kérdezzük meg, ők hogyan csinálják. Az egyik szegedi gyárigazgató olyan üzemben járt Cseh-szlovákiában, ahol igen szigorú rendet tapasztalt; a munkás csak kijelölt időben hagyhatja ott a posztját egy-két percre, az étkezéssel sem csinálnak nagy fölhajtást, nagyon gyorsan lebonyolítják a folyosókon elhelyezett automaták segítségével.

Szegedi gyárban dolgozó kommunisták vetették föl a napokban: úgy látják, hogy „a párt politikája Kelet felé néz, míg az ország gazdaságpolitikája kizárólag Nyugatot vizsgálja”. Persze nem egészen így van ez (hiszen áruforgalmunk túlnyomó részét a Szovjetunióval bonyolítjuk le), de az úgynevezett Nyugat felé kacsingatás vadjára érdemes odafigyelni. Kell nekünk a nyugati piac? Föltétlenül. Tipikusan olyan ország vagyunk, amely rá van szorulva arra, hogy a lehető legelőnyösebben forgassa magát a nemzetközi kereskedelemben, illetve úgy adja el a magyar árukat, hogy ez az üzlet maximális hasznot hajtson népgazdaságunknak. Mindenki tudja, égető szükségünk van dollárra is, mert bizonyos nélkülözhetetlen berendezéseket Nyugaton csak „kemény valutaért” vásárolhatunk. Egyetértünk a már említett szegedi gyárigazgatóval, aki büszkén említette, hogy ők 50—60 forintért tudnak „kitermelni” egy dollárt. Ez a mi viszonyaink között kétségkívül előnyösnek számít, csak arra kell vigyáznunk, nehogy túlságosan elragadjon bennünket a minden más szempontot kizáró merev közgazdasági szemlélet, s elfeledkezzünk alapvető kötelességeinkről. Ez pedig a belföldi fogyasztók szükségleteinek a kielégítése, illetve a szocialista partnereinkkel szemben vál-

lalt kötelezettségeink teljesítése. Nem véletlenül tették ezt szavá több üzemi párt-szervezetben: a kommunisták észrevették, hogy különféle okok miatt, főleg a mind nagyobb nyereségre apellálva, el-elkésünk a szállításokkal a rubelövezetbe, a belföldi fogyasztásra szánt termékek árát pedig emelni próbálják. Ilyenkor nagyon helyes a párt-szervezet határozottsága. Lehet, hogy a megdrágított árucikk több nyereséget hozna a vállalatnak, de ez a 2500 forintos keresetű munkást sokkal súlyosabban érinti, mint az ötezer forint fizetésű osztályvezetőt. És ennél a pontnál már azon is érdemes elgondolkozni, nem kezd-e csakugyan elszakadni egyik-másik gazdasági vezető a beosztottjaitól. Alighanem Szegedre is érvényes a Május 1. Ruhagyár pártbizottsága titkárnak a megállapítása: „A munkások nemcsak tudják, hogy mennyit keresnek például nálunk a vezetők, hanem igazságosnak is tartják a különbséget... De ezzel szemben a magasabb jövedelemmel rendelkezők már nem érzékelik eléggé a kisebb keresetűek gondjait.”

Abban egyetért nálunk józan fölfogású munkás és felelős vezető egyaránt, hogy sürgősen csinálnunk kell valamit a hatékonyabb gazdálkodás érdekében. Nem mindegy azonban, hogyan oldjuk meg ezt a kérdést. A rendelkezésre álló munkaerő egyre szűkebb, s ez a helyzet parancsolóan előírja: korszerűsíteni kell a gyártási folyamatot, az üzem- és munkaszervezést, valamint a szakmai továbbképzést. Két okból legalábbis halaszthatatlan ez a feladat. Az egyik: a rohamosan növekvő igényeket különben nem leszünk képesek magas színvonalon kielégíteni. A másik: az a vállalat, amely nem képesíti a nehéz, illetve a kedvezőtlen körülmények között végezhető fizikai munkát, előbb-utóbb megakad a termeléssel. Megakad, mert a dolgozók, érthetően, mindig inkább a kényelmesebb, könnyebb munkahelyek felé iparkodnak.

Már szóltam róla, hogy leginkább ott szokott kisebb lenni az egyéni teljesítmény, ahol rossz a szerveztlenség, tehát ahol különösebb bonyodalom nélkül lehet ténferegni. Csak hogy az élőmunka hatékony felhasználásának megszervezésében még valóban hiányosak a tapasztalataink. Lázár György munkaügyi miniszter szépitgetés nélkül beszélt erről a Társadalmi Szemlében. S ha már ilyen a helyzet, akkor nyilván nemcsak a cseh-szlovák módszerek átvétele indokolt és időszerű, hanem bizonyos nyugati lehetőségek kihasználása is. A Szegedi Ruhagyár egyik vezetője zalaegerszegi példát emlegetett, amely szerinte rendkívüli jelentőségű, szinte páratlan dolognak látszik. Állítólag az ottani ruhagyár elfogadta egy svájci cég ajánlatát, amely úgy szól: megfelelő összegű fizetésért kidolgozzák a magyar gyár részére, hogyan kell a leggazdaságosabban foglalkoztatni a munkásgárdát, beosztani az időt, szállítani-mozgatni az anyagot, járni a gépeket, égetni a villanyt és így tovább. S ami a lényeg: ha mindezt megfelelően hajtják végre, garantálják, hogy a termelékenység 30—40 százalékkal mindjárt megnövekszik, ellenkező esetben lemondanak a honoráriumról. Hát ez bizony úgy hangzik, mint a mesében. Csak ugyan érdemes közelebbről megnézni, mennyi az igazság belőle, mert az ilyen példás szerveztlenség rengeteg hasznot hajtana a gyár dolgozóinak is. Gondoljuk csak el, ugyanazzal a berendezéssel, változatlan föltételekkel, a jelenlegi létszámmal — pusztán tökéletesebb fölméréssel — legalább egyharmaddal több terméket tudnak produkálni.

Igen ám, de mi lesz, ha majd nálunk, Szegeden is ilyen tudományosan szervezik meg a munkát az üzemek többségében? Bár már itt tartanánk, de azt hiszem, ilyen „veszély” egyelőre nem fenyeget bennünket! Mégis jó arra gondolni, hogy akkor nem lesz lehetőség a kaszinózásra sem a műhelyekben, sem az irodákban. Magától értetődik, a munkás többet keres majd mint korábban, de vajon emiatt örömmel üdvözl-e a rendelkezést? Ki tudja előre? A megszokás nagyon nagy erő, nyilván nem lesz könnyű az átállás, igazodni az új körülményekhez. Sőt mi több, várható, hogy esetleg erősödik a panasz azokban a gyárakban, ahol a munkaidő csaknem teljesen ki kell használni. Nem baj. Az efféle „panaszokra” megfelelő érvekkel fogunk majd válaszolni. A dolgozók többsége bizonyosan hamar megérti, hogy az új helyzet, a magasabb fokú szerveztlenség jobban megfelel a szocializmus követelményeinek.

F. NAGY ISTVÁN